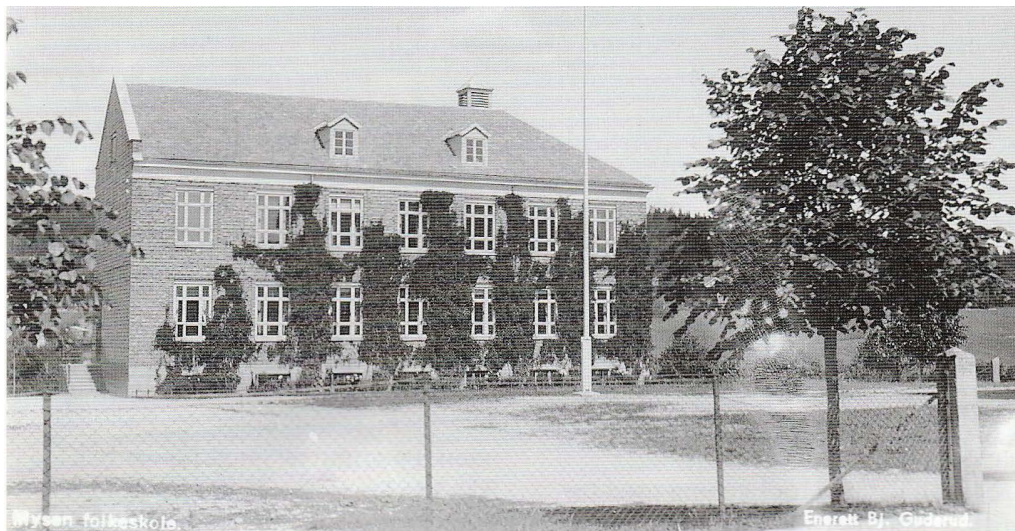

Mysen skole

Mysen skole

Dette er den eldste delen av Mysen skole bygget i 1914. Den fikk senere (i 1941) et tilbygg med naturfagrom, et nytt klasserom klosetter og plass til sentralfyr. Gamle elever kan fremdeles huske den vakre villvinen som klatret villig på fasaden mot Storgata.

Eidsberg bygdehistorie, bind 2, leser vi at Mysen skolekrets først het Mysenfjerdingen og svarte til det senere Mysen herred og Folkenborg krets. Etter at omgangsskolen ble awiklet i Mysen, ble det halvfast skole i 1857. Skolestedene var Søndre Mysen og Narvestad.

I 1863 bygde kommunen skolehus på Mysen ved Karlstrup og fikk halvfast skole i et hus av samme type som Høie og Homstvedt. Skolen brant ned i 1895, men allerede året etter ble det bygget ny skole på Mysen. I 1922 overtok middelskolen denne røde teglsteinsbygningen, senere kalt «Rønna». Da hadde Mysen for lengst fått sin nye skole i 1914. Den ble utvidet første gang under krigens andre år i 1941 og siden i 1956. Gymnastikksal ble bygget i 1932.

Lærere som virket under krigen var:

Nils Kvåle	1916-1950
Hilda N. Fure	1918-1954
T.A. Vollene	1919-1963
Ragna Nicolaisen	1924-1945
Anna Aarstad	1926-1963
Th. Myklebost	1939-1976

Minner fra Mysen folkeskole i krigsårene ved Lilly Kristine Nøkleholm Lilleng

Høsten 1938 begynte jeg på skolen. Jeg ble fotografert i porten på Lilleby med sløyfe i håret, med nye klær og med en ny liten koffert til min skolepiketid. Anna Aarstad var min første lærerinne. Vi hadde henne i småskolen, som var de første tre årene. Hun var mild, rolig og akkurat slik en snill lærerinne måtte være. Hver morgen spilte hun til morgensalmen som ofte var «Milde Jesus, du som sagde» (Forestilte meg alltid et bilde av en mann med sag.) Det sto et gammelt orgel mellom vinduene, hvor hun sto og tråkket med en fot på en stor pedal.

Skolen var en stor bygning med tre etasjer. Rød teglstein og store fine vinduer, jeg tror de var grønmalte i treverket. Skoleplassen var stor og romslig, der kunne alle ha god plass i friminuttene med bevegelse og aktivitet.

Vaktmesteren hadde leilighet i kjelleretasjen Han ordnet med vedfyring og all rengjøring av klasserom ganger og trapper. På baksiden var inngangen til småskolen.

Vi stilte opp på to rekker når skoleklokka ringte Så kom frøken, og vi gi pent og rolig til klasserommet. De ·a stort og lyst og hadde trepulter med plass til to elever hver. Pultlokket var skrått og avpasset i høyde til vårt alderstrinn, samt fast sittebenk. Fargen var brun med lyse striper og på høyre side, en fordypning til blekkhus. Guttene satt ved vindusrekka, og jentene ellers i rommet. Det var to førsteklasse med seks gutter og elleve jenter i hver av dem

Da vi hadde lært bokstavene, ble det staving og lesning, og da var det flott å gå på kolen. Tenk å kunne lese i Regning var ikke lett, det var så mye å huske på. Alt skulle jo være helt riktig, ellers ble alt galt.

I tredje klasse fikk vi katekisme og salmebok. Da ble det gamle orgelet mye brukt, og vemodige toner med en trist klang var stadig å høre.

Dessverre fikk jeg en alvorlig ørebetennelse mens jeg gikk i tredje klasse. Jeg måtte til sykehus i Oslo, ble operert av professor dr. Hallen og jeg ble frisk igjen. På runn av langt fravær fikk jeg ikke karakterer det første halvåret dette skoleåret og en del regneferdigheter gikk meg forbi. Men jeg har et rørende minne om frøken Aarstad som fikk hele klassen til å skrive brev til meg mens jeg lå på sykehuset, De tegnet julenek og nisser, ønsket meg god bedring og ønsket meg velkommen hjem til jul.

Disse brevene har jeg ennå. Ett av dem er så «søtt» at jeg tillater meg å gjengi det. Det ble selvsagt skrevet med sirliug løkkeskrift og på en utrevet side av skriveboka.

Kjære Lilly. Jeg skal nu skrive til deg. Jeg er en ny gutt i klassen, er fra Rakkestad. Jeg liker meg meget bedre på Mysen enn der jeg er fra. Nu er det snart jul, jeg venter på den., det gjør vel du også, og du må vel også komme hjem til jul. Du får ha det så bra, en god bedring ønsker jeg deg. Hjertelig hilsen fra Arve Andersen

Mysen skole, 3. klasse I 1941

1. rekke fra v.: Nora Wiig, Kristine Stensgård, Lilly Nøkleholm, Reidun Steen. Gunvor Johansen. lærerinne Anna Aarstad.

2. rekke fra v.: Anne Marie Andersen. Tordis Syversen. Inger Holter, Marit Strengen, Berit Schei.

3. rekke fra v.: Arve Andersen, Vidar Vestreng, Odd Martinsen. Alf Westerby, Øyvind Pettersen, Lasse Hagen.

Vi gikk på skolen seks dager i uken og hadde tre timer hver dag. Min skolevei var fra Lilleby oppe i Vandugbakken, så opp Havnåsbakken og videre forbi postkontoret. Litt langt var det i begynnelsen, men det var alltid flere på vei samtidig, så det ble en morsom gåtur. Hjemover ble det mye oppover, tok litt lengre tid, Vandugbakken hadde mye sol.

Siden vi hadde så kort skoledag, hadde vi ikke med oss nistepakke Men jeg husker godt at i eplelesongen var det veldig stas når noen hadde med seg epler for å spandere på de mange som verken hadde epletrær eller hage hjemme. Det ble plass til mange «gibortepler» i veska om høsten, og mottakerne tok imot med glede Kroppsholdningen min var det verre med, der jeg bar den tunge veska på hofta.

Storskolen

Da vi begynte i fjerde klasse fikk vi lærer Nils Kvåle. Han var en stor, høy mann, hadde sterk stemme og grått hår som var kort og tett. Ingen

hadde maken til håret hans.

Han leste mye eventyr for oss. Det var dramatiske tider, kan hende hans fortellinger tok oss vekk fra krigstiden, og gjorde oss gladere til sinns. Han fikk oss til å glemme tid og sted, formidlet handlingen på den måten at han spilte personene med forskjellige stemmer - en fin opplevelse i de timene. Jeg likte ham veldig godt. I femte klasse fikk vi lærer T.A. Vollene. Han lærte oss mange sanger Også som leder av Mysen barnekor, hadde vi undervisning av ham.

På veggen bak kateteret hang de store kartene. Der kunne vi lære om grenser, elver, byer, fjell og fjorder. Vi utvidet horisontene - reiser til fjerne strøk kunne foretas på kartet Ingen hadde jo lov å reise ut av landet mens krigen varte.

Okkupasjon

Okkupasjon er en uhyrlig hendelse. Jeg glemmer nok aldri den forferdelige dagen 9. april 1940. Vi hadde gått til skolen, men på skoetrappa stod Nils Kvåle og ba oss gå hjem.

Krig!

Vi nærmest løp hjemover, og nederst i dumpa nedenfor Hans S Olsen, kom de store flyene, rett over oss. Dette var helt nytt og uventet. Skrekkslagne som vi var,, trodde vi at vi skulle dø.

Hjemme fortalte «radiostemmen» om evakuering. Alle som bodde like under festningen på Mysen forsak forsøkte å forlate stedet, og vi tok turen il Høland. Senere var vi noen dager hos venner i Trømborg Da vi fikk komme hjem igjen, var det grønnskledte tyske soldater å se over alt . Det var skremmende. De marsjerte i samlet tropp om kvelden til Mysen kino, og sang tyske sanger så det ljomet når de gikk nedover Vandugbakken, «Heiliheilåheil» (hørtes det ut som). De hørtes lang vei. På festningen var det masse soldater, hester og biler De tyske styrkene ble i Norge i fem år. Utrolig hvor mye vondt og fælt som skjedde da. Vi fikk nye pengesedler, rasjoneringskort, alt måtte kontrolleres. Skulle vi reise noen steder, måtte vi ha tillatelse. Bilene hadde generatorer som gikk på oreknott, og det var ingen bensin å få. Det hendte ofte at tyskerne inntok hele skolen, da måtte vi bare være hjemme til skolen ble ledig igjen. En dag da jeg kom hjem fra skolen, satt en ukjent mann og en ukjent dame og snakket med mor. Jeg hadde ikke sett dem før Han het Karl og hun het Lola. Gjennom familie i Oslo hadde de fått høre om en flyktningrute ti I Sverige og vår adresse på Mysen. Hun hadde bare tynne sko, og mor sa at hun måtte få mine gummisokker, fottøy til å trekke utenpå skoene. Det var min flyktningbistand i I 944.

Karl var kunstner, han tegnet meg med langt hår, og jeg var så glad i den tegningen. Hemmelig - og med en grenselos - dro de om kvelden. Alt gikk bra, ingen stoppet dem, og de kom seg over grensen. De var alvorlige saker, og jeg tidde med å snakke om hendelsen De forsto selv jeg, den gang. Det var en spennende tid både for liten og stor.

I sjette og syvende klasse var Theodor Myklebost vår lærer. Da ble parallellklassene slått sammen til en. Vi fikk språkopplæring, men det var upopulært. Ingen visste nok om krigen og hva som foregikk.

Propaganda om tilstanden i Norge og andre land var helt falsk. Radio hadde vi ikke. de var levert på krav fra tyske myndigheter.

Noen illegale nyheter fant av og til veien. De ble fortalt videre med stor forsiktighet.

Noe som gjorde godt var utdeling av svenskesuppe. Vi hadde boks og skje med oss, og Røde Korsdamer kom med store spann med suppe. Tran fra flaske som læreren oppbevarte i skapet, lunken og med vond smak, var verre å få ned, men det gikk.

Frikvarter og uteliv

Frikvarterene var alltid bevegelse. Hoppe paradisi, hoppe tau, leke sisten. Vi hadde også fritimer med langball der to partier, ett inne- og ett uteparti konkurrerte med hverandre. Slå ballen langt - løpe fra et ståsted ti I et snusted uten å bli «stukket» (truffet av ballen), få poeng, og flest poeng vant. Da gjaldt det å løpe fort, ikke noe sommel da! Det var sommerdelen.

Vinterdelen var skirenn i Smådalbakkene. Med premieutdeling Stor stas!

Skitur til Torper gård, med Torpergrenda i nord, var en langtur. Der brakk jeg min ene ski, og måtte gå hjem på en ski, ikke noe godt minne akkurat. Da var håpet at julen kom med nye ski.

Vi hadde gymsal med ukentlig gymtime i storskolen. Ellers i klasserommet med åpne vinduer, da stod vi ved siden av pultene, med knebøy, armstrekking og hodevridning.

Før krigen hadde vi marsjtrening i forkant av 17. mai. Da gikk vi ned Mørstadbakken, videre i Smedgata over Måsan, dreide til høyre i Korsveien og passerte Heggan, og så forbi Langnesverkstedet, opp Hjemmetbakken og tilbake til skolen Under krigsårene var det selvsagt forbudt å feire I 7. mai. Men like etter krigen, i oktober 1945, var vi skolebarna med på «Fredsmarsj» Da gikk vi det forreste vi kunne, rundt Susebakksvingene, over Ramstadkrysset mot Homstvedtgårdene - før vi snudde og gikk tilbake - det skulle bli ei halv mil til sammen. Målet var å slå svenskene, og det gjorde vi med stor margin. Et fint marsjmerke fikk vi også.

Skolehage

Vi hadde skolehage like ved skolen Det var jo ikke alle som hadde hage og jord hjemme Men på skolen hadde vi hver vår lille jorde. Der sådde vi frø av gulrot, reddik, salat og sukkererter. Så var det luking - vanning - og oppbinding av tråder for å holde erteplantene oppreiste. Det måtte innsats til, og resultatet ble deretter.

Skolekjøkken

Skolekjøkken hadde vi i 3 etasje i den gamle bygningen på skoleplassen Vi kalte huset for «Rønna»

Frøken Nicolaisen var lærerinnen som visste hvordan maten skulle lages. Jeg har ennå boken vi fikk i husstell - den har vært til hjelp mang en gang Det var en nyttig ting å lage mat.

Siden vi hadde gris hjemme, spurte frøken Nicolaisen om jeg kunne ha med meg blod på skolen når grisen ble slaktet. Det gjorde jeg, og den dagen ble det blodpannekake.

Det var bare jentene som hadde skolekjøkken den gang, men før jul i 1944 innbød vi guttene til skole kjøkkenfest, og da laget jeg denne sangen og skrev den ned på skrivemaskin. Melodien var <<Ritsj, ratsj, fillebom, bom, bom».

Ritsj, ratsj, fillebom, bom, bom,
vil du være med så korn, kom, kom.
Nå feirer vi skolefest
med frøkna som hedersgjest
Vi er glad, at vi fikk ha vår fest i dag
og ber deg ta et tre ganger tre hurra.
Og Oddmund, Bolle og Pets og resten
sprekker snart av spenning nesten.
Gøyal blir nok denne festen
Hipp, hipp, hipp, hurra

Ritsj, ratsj, fillebom, bom, bom
vil du være med så korn, kom, kom.
Korn her skal du få en klem
som skal knuse hvert et lem
Vi er så glad, for alt det strevet dere ga
og ber deg ta, et tre ganger tre hurra
(reise oss opp)
Og nå vil vi oss alle heve, takk for maten,
takk for strevet, komiteen lenge leve -
hipp, hipp, hipp, hurral

Fred

Etter syv år på folkeskolen fra 1938 til 1945 ble det fred. Og fred var det beste vi visste! Da vi skulle ha avslutningsfest for foreldrene i juni, bare vel en måned etter tyskernes overgivelse, ba lærer Myklebost noen av jentene skrive ned minner fra våre skoleår. Vi var flere som «forfattet» et dikt på rim og skrev det ned på skrivemaskin. Jeg fikk æren av å lese det opp på festen, og jeg husker at jeg var veldig nervøs.

Nå har vi gått på skolen i syv gode år,
i kveld håper vi et godt vitnesbyrd vi får
Mange minner har vi fått
gjennom tida som er gått,
ved langballen og slåsskampen, og når guttene
kasta med den grønne-våte svampen.
Det likte ikke læreren, og sletts ikke lærerinna,
for da ble de begge litt sinna.

Geografi, historie og naturfag,
det hamra vi inn til så mang en dag
Morsomt var norsk og regning
Men ordentlig morsomt, det var tegning
Fysikk kunne vi jentene ikke fordra,
men guttene syntes det var tålig bra.

Men likevel det verste var,
når tyskeren skulle være kar.
I skuret der skulle «kjøkkenet» være.
Fra vårt vedskjul skulle de veden bære.
Vi ble ribbet for kort sagt alt,
på skolekjøkkenet der tok de både sukker og salt

På skolekjøkkenet, ja -
der var det vel bra.
Selv om krigen rundt oss raste,
så stekte vi og braste
Den takken skal frøken «Nicko») ha,
for henne «Hipp hurra».

Tenk at det alt er slutt,
nå skal vi skilles hver jente og gutt
Ikke mer i det klasseværelset være,
der vi strevde, og så mangt fikk lære.
Aldri skal vi høre lærer'n forklare,
nå får vi bare se på'n bare.
Så sier vi farvel til lærer'n vår
som ikke skal ha oss i flere år.

Takk til de gode lærerkreftene under mine skoleår. Uten læring har man ingen ballast, og kunnskap er lett å bære.